

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Балабақшада еңбек арқылы тәрбие берудің негізгі бағыттары.

ЖАРИЯЛАНДЫ
21.12.2024СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/173326/>**Егизова Жулдыз Далабаевна****Лауазымы: тәрбиеші****Актобе облысы****Ойыл ауданы****Ж.Жүсібалиев атындағы****Ойыл қазақ орта мектебі**

Кіріспе: Балабақшада еңбек арқылы тәрбие беру – баланың бойында еңбекке деген дұрыс көзқарас қалыптастырудың, оның адамгершілік, әлеуметтік және шығармашылық қасиеттерін дамыту үшін маңызды бағыттардың бірі. Балабақша – баланың алғашқы әлеуметтік ортасы, бұл жерде бала өзін-өзі танып, қоршаған әлемді зерттеп, өзін тұлға ретінде қалыптастырудың негізі қаланады. Еңбек арқылы тәрбие беру баланың тұлғалық дамуына, жауапкершілігін арттыруға, еңбектің мәнін түсінуге көмектеседі. Бұл мақалада балабақшада еңбек арқылы тәрбие берудің негізгі бағыттары қарастырылады.

1. Еңбекке деген сүйіспеншілікті қалыптастыру

Еңбекке сүйіспеншілікті қалыптастыру – еңбек тәрбиесінің ең негізгі бағыты болып табылады. Балабақшада балалардың еңбекке деген алғашқы көзқарасы қалыптасады. Бұл кезеңде балалар еңбектің маңыздылығын түсініп, еңбек ету арқылы қандай нәтижелерге жетуге болатынын байқайды. Балалар өз еңбегінің нәтижесін көру арқылы еңбекке қызыға бастайды. Балабақша тәрбиешілері мен ата-аналардың еңбектегі белсенділігі, жұмысты ұйымдастыруы, бірлескен еңбектегі үлгісі балаларға маңызды әсер етеді.

Еңбекке деген сүйіспеншілік баланың еңбекті құрметтеуінен басталады. Мұндай

көзқарас ең алдымен ата-аналар мен тәрбиешілердің еңбектегі үлгісімен қалыптасады. Егер бала күнделікті тұрмыста еңбек етіп жатқан адамдардың жұмысын көру арқылы осы еңбектің нәтижесіне риза болса, ол еңбекті бағалауды үйренеді. Балабақшада әртүрлі шығармашылық жұмыстарға, қолөнерге қатысу балалардың еңбекке деген сүйіспеншілігін арттырады.

2. Жауапкершілік және тәртіптілік дағдыларын дамыту

Балабақшада еңбек арқылы тәрбие берудің маңызды бағыттарының бірі – жауапкершілік пен тәртіптілік дағдыларын дамыту. Еңбекке тарту арқылы бала өзінің ісіне жауапкершілікпен қарауды үйренеді. Егер бала қандай да бір тапсырманы орындап, оның нәтижесін көреді, ол өз ісіне жауапкершілікпен қарайды.

Мысалы, балаларға бөлмелерді жинау, ойыншықтарды тәртіппен қою, гүлдерді суару немесе дастархан әзірлеу сияқты қарапайым жұмыстарды тапсырған кезде бала жауапкершілік сезімін сезінеді. Бұл дағдылар балада тәртіптілік, жүйелілік, өз ісіне көңіл бөлу сияқты қасиеттерді қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Балабақша тәрбиешілері балаларға әртүрлі тапсырмалар беру арқылы, оларды орындаудың кезеңдерін түсіндіріп, әрбір жұмысқа жауапкершілікпен қарауды үйретеді. Балалар жұмыс процесінің соңында өз еңбегінің нәтижесін көріп, мақтаныш сезімін бастан кешіреді.

3. Ынтымақтастық пен ұжымдық еңбек дағдыларын қалыптастыру

Балабақшада балаларды еңбекке тәрбиелеуде ынтымақтастық пен ұжымдық еңбек дағдыларын қалыптастыру маңызды орын алады. Балалар көбінесе топпен немесе жұптасып жұмыс істейді, бұл олардың бір-бірімен ынтымақтасып жұмыс істеуге, өзара көмек көрсетуге, ортақ мақсатқа жетуге деген қабілеттерін дамытады.

Топтық жұмыстар барысында бала өз пікірін айта алады, басқалармен бірлесіп, шешімдер қабылдайды, бірлескен жұмыс нәтижесіне жетуге ұмтылады. Мысалы, балаларға ортақ ойын алаңын жасау, жиналған қоқысты бөліп жинау сияқты жұмыстарды тапсырған кезде, олар бір-бірімен әрекеттесіп, келісім жасай отырып, жұмысты аяқтайды. Бұл дағдылар балалардың болашақта қоғамда өз орнын табуына, адамдармен тиімді қарым-қатынас орнатуына көмектеседі.

4. Шығармашылық және танымдық қабілеттерді дамыту

Еңбек баланың шығармашылық қабілеттерін дамытуға үлкен ықпал етеді. Балабақшадағы еңбекке тәрбиелеу шығармашылықпен байланысты әртүрлі қолөнер жұмыстары мен бейнелеу өнеріне қатысуды қамтиды. Бұл жұмыстың нәтижесінде балалардың қиялы мен шығармашылық ойлау қабілеті дамиды. Балалар еңбек процесінде жаңа идеяларды жүзеге асыруды үйренеді, өз жұмыстарында

жаңашылдықты енгізуге тырысады.

Мысалы, балаларға әртүрлі қолөнер құралдары мен материалдарын беріп, оларды өз идеялары бойынша бірдеңе жасауды тапсырса, бала шығармашылықтың мәнін түсініп, жаңа нәрсе жасауға деген қызығушылығы артады. Сонымен қатар, балалардың танымдық қабілеттері де осы шығармашылық жұмыстар арқылы дамиды. Бала жаңа материалдармен жұмыс істей отырып, оларды зерттеп, солармен әрекет ету дағдыларын меңгереді.

5. Әлеуметтік және адамгершілік құндылықтарды қалыптастыру

Еңбек арқылы балабақшада балаларда әлеуметтік және адамгершілік құндылықтар қалыптасады. Еңбек балаларды өз әрекеттеріне жауапкершілікпен қарауға, басқаларға көмектесуге, өзгенің еңбегін бағалауға үйретеді. Сонымен қатар, еңбек баланың коллективке деген құрметін, жұмыс барысында өзара көмек көрсету мәдениетін қалыптастырады. Балабақшадағы еңбек балаларды адалдыққа, тазалыққа, ұқыптылыққа тәрбиелейді.

Еңбек процесінде балалар түрлі жағдайларға тап болады: олар кейде қиындықтарға кездесіп, алдына мақсат қоюды үйренеді. Бұл жағдайлар балада өз күшіне сенімділікті, мақсатқа жету үшін қажырлы еңбек ету қажеттілігін қалыптастырады.

6. Қорытынды

Балабақшада еңбек арқылы тәрбие беру – бұл балалардың тек еңбек дағдыларын ғана емес, сонымен қатар тұлғалық қасиеттерін дамытуға бағытталған кешенді процесс. Еңбекке тәрбиелеу баланың еңбекке деген сүйіспеншілігін қалыптастырып, жауапкершілік, тәртіптілік, шығармашылық және әлеуметтік дағдыларын дамытады. Балабақша тәрбиешілері балаларға еңбекке деген дұрыс көзқарас қалыптастыра отырып, оларды еңбекке белсене араласуға, еңбектің маңыздылығын түсінуге баулиды. Сонымен қатар, балаларды ынтымақтастыққа, ұжымдық жұмысқа, шығармашылыққа және өзара көмек көрсетуге үйрету арқылы баланың болашақтағы жетістіктеріне негіз қаланады.

Пайдаланылған әдебиеттер:

- 1. Мухина В. С. Мектеп жасына дейінгі балалар психологиясы: Қазақша аудармасы. – Алматы: Мектеп, 1986 – 230 б.**
- 2. Құсаинов А.Қ. «Баланың дамуы» Алматы. Рауан, 2000.**
- 3. Интернет желісі.**

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.